

CRKVENI REDOVI I VELIKO SLOVO

Časna sestra Marija od Presvetoga Srca postavila je zanimljivo pitanje o pisanju malih i velikih početnih slova u višočlanim nazivima muških i ženskih redova i družba. Misli da je ispravno *Franjevački red*, a ne *Franjevački Red*, ali nije sigurna treba li pisati *Siromašne sestre* ili *Siromašne Sestre*, *Red Male Braće*, *Mala braća* ili *Mala Braća*, *Red Manje braće*, *Red klarisa* itd.

Načelno je veoma jednostavno. Imena redovničkih zajednica idu u kategoriju onih višočlanih imena kojima se samo prva riječ piše velikim slovom, a ostale malim ako se i izvan imena ne bi pisale velikim. Tu nije problem u velikom slovu, nego u samom imenu, a što je ime kojoj redovničkoj zajednici, to ne određuje pravopis, nego same te zajednice. Uzimam u ruke *Opći šematizam Katoličke crkve u Jugoslaviji*, Zagreb, 1975., i nalazim da je popis sastavljen prema nazivu redovnika i redovnica: bazilijanci, benediktinci, cisterciti, bazilijanke, benediktinke, karmelićanke... pa tu nema mnogo pomoći. Uz svaki je red doduše naveden njihov naziv, ali uvijek latinski, rjeđe hrvatski. U naslovima ili podnaslovima cijeli je naziv napisan velikim slovima, verzalom. Kad je jasno što je ime, lako je napisati kako treba. Tako je *Bazilijanski red sv. Josafata*, *Red manje braće*, *Samostanski treći red sv. Franje*, *Družba Isusova*, *Red sv. Pavla prvog pustinjaka*, *Družba ss. franjevki od Bezgrješne III. reda sv. Franje Asiškoga*, *Kćeri Božje ljubavi*, *Milosrdne sestre sv. Vinka Paulskoga*.

Nevolja je u tome što je hrvatsko ime samo katkada navedeno u samom članku, a što se velikih slova tiče, kojekako.

Teško je reći kako bi trebalo jer nije uvijek jasno jesu li imenice *red*, *družba* prve riječi imena ili apozicije imenu. Mnogo ne pomaže ni *Telefonski imenik* za 1994./95. jer pod SAMOSTAN nalazimo napisano kojekako, tako da nije jasno kako je pravo ime.

U člancima *Općega šematizma* piše *Red Manje braće*, ja bih napisao malo *m*, a tako nalazim i u nekim crkvenim tekstovima, napisano *Družba ss. Franjevki od Bezgrješne (III. Reda sv. Franje Asiškoga)*, ali nije dobro *Franjevki*, *Reda*, treba *franjevki*, *reda*. U imenu *Kćeri Božje Ljubavi* mislim da nije potrebno veliko *lj*. Napisano je *Bratstvo Isusovih Malih Sestara Brata Karla od Isusa*, treba *malih sestara brata*.

Kao što se vidi, teško je odrediti pisanje velikoga slova jer se ne zna što je ime, a što nije, pogotovo što se često ne podudara s latinskim nazivom. Još je teže odrediti upotrebu velikoga i maloga slova kad se mjesto imena upotrebljavaju zamjene. Općenito se može reći da je tada najbolje upotrijebiti malo početno slovo ako posebni razlozi ne govore za veliko: *pavlinški red*, *franjevački red*, *Mala braća*, *salezijanska družba*... Naime tada je rečeno o kojem je redu, družbi riječ, a ne kako se ona zove. To je dovoljno za razumijevanje napisanoga. Veliko slovo znači da je uz to riječ i o imenu, a kako je ime, to treba znati.

Napisao sam ovo ne toliko da odgovorim na pitanje, nego da upozorim da odgovor nije lak kad se ni s pomoću *Općeg šematizma* ne mogu utvrditi imena, a dok se ona ne utvrde, pravopis zapravo i ne može ništa određeno reći.

Stjepan Babić